

III. PROJEKT Magyarország élőhelyei

Cél: Az élővilág állapotváltozásának táj szintű monitorozása.

Élőhelytípusok (Á-NÉR) térképezése

Török Katalin
MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete, Vácrátót

1. Kérdések

Az élővilág táj szintű sokfélesége hogyan változik a tájhasználat, vagy más környezeti folyamatok függvényében.

2. Mintavételi helyek

125 db. 5x5 km kijelölt mintavételi négyzet (lsd. NBmR II. kötet az élőhely típusok leírásával, valamint a XI. kötet második kiadását a térképezési metodikával. A négyzetek listája megtalálható Török K. és Fodor L. (szerk) A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer eredményei I. 2006. KvVM-TVH Budapest, 84-91. old.).

3. Mintavételi gyakoriság

A mintavételi gyakoriság 8-12 év között változik (lsd. *1. táblázat*). Minden nemzeti park igazgatósága évente két vagy három négyzet térképét készíti el, ennek alapján hozzávetőlegesen 7-9 év alatt elkészül egy sorozat. A térképek szakmai minőségének ellenőrzését az MTA ÖBKI, az adatfeldolgozást a Természetvédelmi Információs Rendszer végzi.

1. táblázat:

Igazgatóság	Azonosító	Elnevezés	Felmérés éve	Újratérképezés javasolt éve	Újratérképezési gyakoriság év
ANP	T-055	Aggtelek	1999	2008	9
ANP	T-069	Jósvafő	1999	2008	9
ANP	R-104	Tornaszentjakab	2000	2009	9
ANP	T-096	Nagyhuta	2000	2009	9
ANP	R-122	Tokaj	1999	2010	11
ANP	T-073	Kelemér	2000	2010	10
ANP	T-094	Tornanádaska	2000	2010	10
ANP	O-003	Alsódobsza	2001	2011	10
ANP	T-100	Rudabánya	2001	2011	10
ANP	T-062	Bodrogköz	2002	2012	10
ANP	R-119	Sajó-völgy	2002	2012	10
ANP	O-004	Baktakék	2003	2013	10
ANP	O-018	Füzér	2004	2014	10
ANP	O-023	Hejce-Fony	2005	2015	10
BINP	T-078	Kis-Balaton, II. tározó	2003 (1998)	2009	6

BNP	O-054	Tihanyi félsziget	2000-2001	2009	8
BNP	T-075	Keszthelyi-hegység	1999	2008	9
BNP	R-101	Balaton-felvidék, Pécsely	2001-2002	2010	8
BNP	T-070	Káli -medence, Sásdi rétek	2001-2002	2010	8
BNP	O-124	Bakonybél	2002	2011	9
BNP	T-077	Kis-Balaton I. tározó	2002	2011	9
BNP	O-029	Lickóvadamos	2002+2004	2012	10
BNP (DDNP)	O-043	Somogybabod	2003	2012	9
BNP	O-026	Kemeneshőgyész	2003	2013	10
BNP	R-111	Inota	2003	2013	10
BNP (DDNP)	O-017	Fonyódliget-Ordacsehi	2003	2014	11
BNP	O-025	Iszkonaki erdő	2006 (1998)	2016	10
BNP	T-090	Tapolcai láprét és Szent György-hegy	2006 (1999)	2016	10
BNP (DDNP)	O-044	Somogyszentpál-Buzsák	2007	2017	10
BNP	T-068	Hór-völgy	1998	2008	10
BNP	O-040	Rakottyás (Hevesvezekény)	1999	2009	10
BNP	T-074	Kesznyéten	2000-2001	2010	9
BNP	O-036	Sajószentpéter, Ördög-hegy	2001	2011	10
BNP	R-118	Ózd	2002	2012	10
BNP	O-001	Abasár	2003	2013	10
BNP	O-008	Bükk-fennsík	2003	2013	10
BNP	O-002	Ágasvár	2004	2014	10
BNP	T-091	Tarna-vidék (Gyepes-völgy)	2004	2014	10
BNP	O-042	Salgóháza	2005	2015	10
BNP	T-063	Borsodi Mezőség	2005	2015	10
BNP	O-032	Nagybárcány	2006	2016	10
BNP	R-121	Domaháza	2006	2016	10
DDNP	O-024	Hertelendpuszta (Mucsi)	-	2008	-
DDNP	O-028	Kővágószőlős (Jakab-hegy)	1998	2008	10
DDNP	O-011	Cún (Drávasík)	1998	2009	11
DDNP	T-057	Baláta-tó	-	2009	-
DDNP	T-058	Barcs	-	2010	-
DDNP	R-106	Dráva (Vízvár)	1999	2010	11
DDNP	Z-097	Zengő, Kelet-Mecsek	1999	2011	12
DDNP	T-088	Szársomlyó, Fekete-hegy	2000	2011	11
DDNP	T-071	Kardosfa puszta	2000	2011	11
DDNP	O-019	Gyékényes	2001	2012	11
DDNP	O-038	Pári (Tamási)	2001	2013	12
DDNP	R-116	Mőzs-Bogyiszló	2003	2014	11
DDNP	R-110	Inke-Liszó gázmező	2004	2015	11
DDNP	O-034	Nyíres-erdő (Németkér)	2005	2016	11
DDNP	O-022	Harasztos-hegy	2005	2017	12
DINP	R-120	Székesfehérvár	1998	2008	10

DINP	T-076	Kis- és Nagy-Szénás	1999	2008	9
DINP	T-095	Velencei-tó Ny-i medence	1998	2008	10
DINP	T-086	Pilis-tető	2000	2009	9
DINP	T-084	Ócsai TK	1999	2009	10
DINP	O-050	Cséványos	2001	2010	9
DINP	T-040	Tápióság (Tápiószentmárton)	1999	2010	11
DINP	O-013	Dejtár környéke	2002	2011	9
DINP	R-203	Budaörs	2002	2011	9
DINP	O-030	Melkovicspuszta	2004	2012	8
DINP	R-107	Dunakeszi és környéke	2003	2012	9
DINP	R-102	Budakeszi, Telki	2005	2013	8
DINP	R-117	Nagykőrös	2004	2013	9
DINP	O-010	Csákvár	2005	2014	9
DINP	O-016	Dömös	2006	2014	8
DINP	O-033	Naszály	2006	2015	9
DINP	O-048	Velencei-hegység	2006	2015	9
DINP	O-039	Pisznice (Gerecse)	2007	2016	9
DINP	O-049	Zsámbék	2007	2016	9
FHNP	T-066	Fertő	1998	2008	10
FHNP	T-067	Hanság	1998	2008	10
FHNP	R-109	Fertőd környéke	2000	2009	9
FHNP	T-065	Felső-Szigetköz	2001, 2004	2010	9
FHNP	O-007	Brennbergbánya	2001	2011	10
FHNP	O-041	Röjtökmuzsaj	2001	2012	11
FHNP	O-020	Győr	2004	2013	9
FHNP	O-031	Mihályi (Kapuvár)	2002	2014	12
HNP	T-056	Angyalháza	1998	2008	10
HNP	T-059	Bátorliget	1998	2008	10
HNP	R-105	Debrecen	1999	2009	10
HNP	T-083	Kunkápolnás	1999	2009	10
HNP	T-064	Csaroda	2000	2010	10
HNP	T-092	Tiszabercel	1996, 2000	2010	10
HNP	O-012	Debrecen környéke	2001	2011	10
HNP	R-123	Záhony	2001	2011	10
HNP	O-021	Hajdunánás	2002	2012	10
HNP	O-035	Nyírtura	2002	2012	10
HNP	O-005	Berettyóújfalu	2003	2013	10
HNP	O-009	Csaholc	2003	2013	10
HNP	O-045	Szakállas	2004	2014	10
HNP	R-112	Karcag	2005	2015	10
HNP	T-093	Tiszavalk	2006	2016	10
KNP	T-079	Apaj	1999	2008	9
KNP	O-006	Forráskút	1999	2009	10
KNP	T-099	Fülöpháza	1999-2000	2009	9

KNP	T-081	Kunpeszér	2000	2010	10
KNP	T-098	Bócsa	2001	2010	9
KNP	O-046	Tiszaug	2001	2011	10
KNP	T-080	Kelemenszék	2001	2011	10
KNP	O-015	Bácsalmás	2002	2012	10
KNP	R-108	Érsekhalma	2002	2012	10
KNP	R-114	Kunbaracs	2003	2013	10
KMNP	T-072	Kardoskút, Fehértó	2000	2010	10
KMNP	O-053	Szabadkígyós	2001	2011	10
KMNP	T-061	Biharugra északi rész	2001	2011	10
KMNP	O-052	Mályvád	2002	2012	10
KMNP	T-087	Pitvaros, Blaskovics-puszta	2002	2012	10
KMNP	O-051	Dévaványa, Ecsegpuszta	2003	2013	10
KMNP	T-060	Biharugra, Begécs	2002	2013	11
KMNP	O-014	Dévaványai TK	2004	2014	10
KMNP	R-115	Mártélyi rizsföldek	2004	2014	10
ÖNP	T-082	Kőszegi-hegység	1999	2008	9
ÖNP	T-085	Őrség	1999	2009	10
ÖNP	O-037	Ostffyasszonyfa	2002	2012	10
ÖNP	O-027	Kissomlyó	2003	2013	10
ÖNP	O-047	Vasalja (Körmend)	2003	2013	10
ÖNP	R-113	Kerka-Kerca völgye	2004	2014	10

4. Mintavételi módszer

Élőhely-térképezés 1:25000 léptékben az ÁNÉR kategóriák segítségével minden kijelölt négyzet teljes területén. A részletes metodika megtalálható az Élőhely-térképezés, 2. módosított kiadásában, ami a természetvédelem honlapjáról letölthető: (http://www.termeszetvedelem.hu/index.php?pg=sub_471).

5. Vizsgált változók

A vegetáció ÁNÉR élőhely-típusokba való besorolása, a típusok jellemzése, ezek térképi lehatárolása, a metodikai leírásban megjelölt környezeti változók rögzítése. A tájhasználatra valamint a környezeti (pl. klíma) folyamatokra vonatkozó adatokat az OMSZ és a NPI-k stb. szolgáltatják, ezek köre és hozzáférhetősége meghatározandó.

6. Származtatott adatok

A NBmR adatbázisa a térképeket digitalizált formában befogadja, ezek az alapadatok, ami számtalan, ma még nem definiálható térinformatikai feldolgozást tesz lehetővé. A digitalizált térképek a többi projekt és komponens származtatott adatainak a feldolgozásához, értelmezéséhez járulnak hozzá, a rendszerben alapvető réteget (layert) alkotva.

A javasolt legegyszerűbb származtatott adat a négyzeten belüli foltok száma, valamint a folttípusok (ANÉR egységek) száma, és ezek változása az időben. Az egyes foltok elmozdulása, a folttípusok átalakulása külön feldolgozást, értelmezést igényel, a metodika kialakításához legalább kettő, de lehetőleg 3 időpontból származó térképre lesz szükség.

7. Ráfordításbecslés

Terepmunka 540 ember/nap/év (30 ember/nap/négyzet, 18 négyzet/év)

Adatfeldolgozás 540 nap/év (10+20 ember/nap/négyzet, előkészítés és adatbevitel)

8. Változtatás

Ez a projekt egy új osztályozási rendszer alkalmazásával egy a 90-es években kialakított térképezési metodika használatára épül, a közel 10 éves alkalmazást követően a tapasztalatok alapján, valamint a négyzetek újratérképezésének más igényei miatt a módszerleírást bővítették.

9. Értékelési javaslat

(Isd. a térképezési kézikönyvben) Kidolgozandó: a digitalizált térképek többi projekttel való kapcsolatának elemzési lehetőségei, amit a TIR adatbázisnak kell biztosítania.

10. Összesítés

mvnégyzet db.	mvnégyzet/év	ember/nap/négyzet terep	ember/nap/év terep	ember/nap/év labor
124	18	30	540	540